

Obsah

O projektu WELCOME	9
Předmluva	11
I. ÚVOD DO INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ	13
1. Inkluzivní vzdělávání	13
1.1 Inkluzivní předškolní vzdělávání v mezinárodním kontextu	14
1.2 Podpora proinkluzivního klimatu v mateřské škole	17
1.2.1 Nespecifická forma modelování inkluze	18
1.2.2 Specifická forma modelování inkluze	19
1.3 Proinkluzivní opatření v mateřské škole	20
1.4 Inkluze v mateřské škole – komunikace s rodiči	22
1.4.1 Budování partnerských vztahů s rodiči dětí	22
1.4.2 Komunikace s rodinami	23
1.4.3 Komunikační dovednosti učitele	23
1.4.4 Strategie pro podporu efektivní komunikace	24
1.4.5 Jak komunikovat všem rodičům dětí v MŠ význam a přínos inkluze	25
1.4.6 Čemu se vyhnout v komunikaci s dítětem (dospělým) s postižením	26
1.4.7 Vedení vstupního rozhovoru s rodiči dítěte s „odlišností“	27
1.4.8 Zásady efektivního rozhovoru s rodičem při řešení problémů	28
1.4.9 Jak zvládnout komunikaci s rozzlobeným rodičem	30
II. TEORETICKÁ ČÁST	32
2. Problémy v chování	32
2.1 Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD)	34
2.1.1 Porucha pozornosti	34
2.1.2 Hyperaktivita	35
2.1.3 Impulzivita	35
2.2 Opoziční vzdorovité chování	36
3. Pervazivní vývojové poruchy	38
3.1 Dětský autismus	38
3.2 Aspergerův syndrom	40
3.3 Rettův syndrom	41
3.4 Jiná dezintegrační porucha v dětství	42
3.5 Atypický autismus	42

4. Emoční poruchy	44
4.1 Emoční poruchy se začátkem specifickým pro dětství	44
4.1.1 Separační úzkostná porucha u dětí	44
4.1.2 Fobická úzkostná porucha v dětství	44
4.1.3 Sociální úzkostná porucha v dětství	45
4.1.4 Porucha sourozenecké rivality	45
4.2 Poruchy sociálního fungování se začátkem specifickým pro dětství a dospívání	45
4.2.1 Reaktivní porucha přichylnosti u dětí	45
4.2.2 Porucha desinhibovaných vztahů u dětí	45
4.3 Tiky	46
4.3.1 Přechodná tiková porucha	46
4.3.2 Kombinovaná tiková porucha vokální a mnohočetná motorická (Tourettův syndrom)	46
4.4 Jiné poruchy chování a emocí se začátkem obvykle v dětství a dospívání	46
4.4.1 Neorganická enuréza	46
4.4.2 Neorganická enkopréza	47
4.4.3 Poruchy příjmu potravy v kojeneckém a dětském věku	47
4.4.4 Pika kojenců a dětí	47
4.4.5 Stereotypní pohybové poruchy	47
5. Narušená komunikační schopnost	49
5.1 Narušený vývoj řeči	50
5.2 Poruchy artikulace	51
5.2.1 Dyslalie	52
5.2.2 Dysartrie	52
5.3 Poruchy plynulosti (fluence)	52
5.3.1 Koktavost (balbuties)	53
5.3.2 Breptavost (tumultus sermonis)	53
5.4 Poruchy zvuku řeči	53
5.4.1 Rhinolalie (huhňavost)	53
5.4.2 Palatolalie	54
5.5 Neurotické poruchy řeči	54
5.5.1 Mutismus	54
6. Mentální retardace	56
6.1 Lehká mentální retardace	56
6.2 Středně těžká mentální retardace	57
6.3 Těžká mentální retardace	57
6.4 Hluboká mentální retardace	57
7. Tělesné postižení	59
7.1 Mozkové pohybové poruchy (obrný)	59
7.2 Rozštěp páteře (spina bifida)	60
7.3 Svalová dystrofie	61
7.4 Deformity páteře	61

8. Smyslová postižení	63
8.1 Zrakové postižení	63
8.1.1 Stupně zrakových vad	64
8.2 Sluchové postižení	66
8.2.1 Stupně sluchového postižení	66
9. Sociální znevýhodnění	68
10. Mimořádné nadání	71
10.1 Definice a vyhledávání	71
10.2 Diagnostika nadání	72
 III. METODICKÁ ČÁST	 77
11. Sociální dovednosti dítěte předškolního věku	77
11.1 Diagnostika	79
11.2 Aktivita pro rozvoj sociálních dovedností	83
11.2.1 Pro děti ve věku od 3 let	84
11.2.2 Pro děti ve věku od 4 let	85
11.2.3 Pro děti ve věku od 5 let	86
11.3 Příklad dobré praxe	90
11.4 Doporučené metodické zdroje a další materiály	90
12. Komunikativní dovednosti dítěte předškolního věku	91
12.1 Diagnostika	91
12.1.1 Zjišťování úrovně rozvoje řeči a komunikace	91
12.1.2 Zjišťování úrovně rozvoje dílčích funkcí podmiňujících úspěšné osvojování čtení a psaní	94
12.2 Aktivita pro rozvoj řeči a komunikace	104
12.3 Aktivita pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání	110
12.3.1 Rozvoj zrakového vnímání	110
12.3.2 Rozvoj sluchového vnímání	112
12.4 Příklad dobré praxe	115
12.5 Doporučené metodické zdroje a další materiály	116
13. Kognitivní dovednosti dítěte předškolního věku	118
13.1 Diagnostika	121
13.2 Aktivita pro rozvoj kognitivních dovedností	126
13.2.1 Podpora motivace a řešení problémů	126
13.2.2 Rozvíjení konstruktivního myšlení	127
13.2.3 Podpora logického a matematického myšlení	127
13.2.4 Osvojování vědomostí a informací	130
13.2.5 Aktivita na rozvoj prostorového vnímání	130
13.3 Příklad dobré praxe	131
13.4 Doporučené metodické zdroje a další materiály	133

14. Emoční dovednosti dítěte předškolního věku	135
14.1 Diagnostika	138
14.2 Aktivita pro rozvoj emočních dovedností	142
14.2.1 Podpora vlastní identity a sebeúcty	142
14.2.2 Podpora nezávislosti u dětí	143
14.2.3 Strategie pro děti se speciálními sociálními potřebami	145
14.2.4 Jak dětem pomoci naučit se zvládat intenzivní emoce	146
14.2.5 Aktivita pro podporu seberegulace dítěte	147
14.3 Příklad dobré praxe	149
14.4 Doporučené metodické zdroje a další materiály	150
15. Motorické dovednosti dítěte předškolního věku	152
15.1 Diagnostika	154
15.2 Aktivita pro rozvoj motorických dovedností	158
15.2.1 Aktivita pro rozvoj hrubé motoriky	159
15.2.2 Aktivita pro rozvoj jemné motoriky	159
15.2.3 Hry rozvíjející dovednosti hrubé motoriky	160
15.2.4 Hry rozvíjející dovednosti jemné motoriky	161
15.3 Příklad dobré praxe	162
15.4 Doporučené metodické zdroje a další materiály	163
16. Smyslové vnímání dítěte předškolního věku	164
16.1 Diagnostika	166
16.2 Aktivita pro rozvoj smyslového vnímání	169
16.3 Příklad dobré praxe	172
16.4 Doporučené metodické zdroje a další materiály	173
17. Závěr	174
IV. LEGENDA	175
18. Slovníček pojmů	175
19. Literatura	177
20. Příloha	184
20.1 Oblasti vývoje dítěte – 3 roky	184
20.2 Oblasti vývoje dítěte – 4 roky	189
20.3 Oblasti vývoje dítěte – 5 let	195
20.4 Oblasti vývoje dítěte – 6 let	201